

TOBACCO

A MAGYAR DOHÁNY-KISKERESKEDŐK SZAKLAPJA

2015. JANUÁR, 3. ÉVFOLYAM 1. SZÁM

Összeállítás a Dohánytörvény módosításáról

A változások hullámai

12. Jövedékiadó-
változás jön

16. High-tech trafikosok

26. Játék a tűzzel

A 2008. évi XLVIII. tv 19. §. (1) bekezdése értelmében tilos a dohánytermék reklámja. Nem kell alkalmazni ezt a tilalmat a kizárólag a dohánytermék forgalmazóinak szóló szakmai célú reklámra. Ezt a lapszámot Ön mint dohánytermék forgalmazója jogosult kézhez venni. Felhívjuk a figyelmét, hogy ezt a kiadványt Ön nem jogosult harmadik személy részére átadni, hozzáférhetővé tenni. Jelen kiadvány kiadója a kiadvány harmadik személy részére történő átadása, hozzáférhetővé tétele vonatkozásában minden felelősségét kizárja.

Interjú Füzi Csabával, a Continental Dohányipari Zrt. vezérigazgatójával

Újra teret nyerhetnek a tradicionális blendek

Mi teszi olyan különlegessé egy-egy dohánygyártmány ízét, hogy a fogyasztó akár évekig ragaszkodjon egy termékhez, márkához és milyen feladatokat végez az ízekért felelős blender? Füzi Csabával mindezekről ezúttal nem a sátoraljaújhelyi dohánygyár vezérigazgatói minőségében, hanem blenderként beszélgettünk.

◆ **Hogyan került a dohányágazatba, hogyan alakult a karriere?**

Tejjesen véletlenül kerültem a területre. Egerben nőttem fel, a lakásunktól két percre volt az egri dohánygyár. Amikor kiderült, hogy nem vettek fel az egyetemre és állást kellett keresnem, ide jelentkeztem 1979-ben. A gyárban a dohányraktárban kezdtem el dolgozni, az iskoláimat végül munka mellett végeztem. Egy évvel később idegenanyag-ellenőri pozícióba kerültem, a beérkező dohány- és nem dohány anyagok vizsgálatával foglalkoztam. Később a kápolnai dohánybeváltó üzemben folytattam, ahol dohányátvétellel, szárítással, szaktanácsadással foglalkoztam. Ez nagyon hasznos volt a későbbi karrierem szempontjából, hiszen a dohányismereteket ott szereztem meg. 1998 körül dohánytermelő szerettem volna lenni, szárítóberendezést és traktort is vettem. Ekkoriban kerestek meg a régi kollégáim az akkor privatizáció előtt álló egri gyárból, hogy szükség volna egy, a dohányokat jól ismerő szakemberre az üzemben. Felvettek és egészen a gyár bezárásáig ott dolgoztam, pályafutásomat logisztikai és dohányosztály főosztályvezetőként fejeztem be ott 10 évvel ezelőtt. Mikor a gyárat bezárták, volt állásajánlatom Sátoraljaújhelyről. Mostani munkaköröm, a gyár vezetése komplexebb feladat, mint amit korábban csináltam, de változatlanul foglalkozom dohányval, hiszen a dohánybeszerzés és a keverékkészítés döntési része a mindennapi munkám része.

◆ **Mi kell ahhoz, hogy valaki jó blenderré váljon?**

Véleményem szerint fontosak az alapok. Úgy gondolom, az lényeges, hogy egy blendernek legyenek dohánytermesztési, dohányfeldolgozási ismeretei, mert rengeteg a termelés folyamán előforduló (tápanyag-utánpótlási, szárítási) eltérés, amely később az ízekben is okozhat különbséget. A termelési tapasztalattal ezeket be lehet azonosítani. Fontos az is, hogy a blender jó érzékszervekkel rendelkezzen. A nagyobb cégek a szaglóképeséget, ízelőképeséget tesztelik is, hiszen ezek fontosak a jó értékítélethez. És fontos a megszerzett tapasztalat is.

◆ **Hány blender lehet Magyarországon?**

A privatizáció előtt jóval több blender dolgozott a magyar dohányiparban. A Dohánykutató Intézetben is volt

egy csoport, ami termékfejlesztéssel foglalkozott és a gyárak is foglalkoztattak 1-1 termékfejlesztőt. A dohánygyárak privatizációja után a multinacionális cégek a kialakult működési struktúrájukat is magukkal hozták, a magyar leányvállalatok addigi blenderei a termékfejlesztésben a korábbinál kisebb szerepet kaptak.

◆ **Létezik olyan képzés, ahol ezt tanulni lehet?**

Blenderképzés csak a dohányiparban van a gyakorlatban. Magyarországon a dohányszakmai képzés elég régen megszűnt. Korábban a Kertészeti Egyetemen is volt dohányval foglalkozó szak, Debrecenben pedig Dohánytechnikum működött. Jelenleg minden cégnek elemi érdeke, hogy utánpótlást képezzen magának. Ez zajlik nálunk is. Dohányval foglalkozó friss szakirodalom nem sok van magyar nyelven. Ma nemzetközi magazinokból és az internetről lehet tájékozódni, ahol régebbi kutatási anyagok is fellelhetők. Képezni tehát tudja magát az ember, még akkor is, ha hivatalosan nincs ilyen oktatás. A létező kurzusok általában

dohányismerettel, dohányosztályozással foglalkoznak. Ami hasznos, hogy a saját beszállítóinkon keresztül lehetőség van rá, hogy kollégáinkat szakmai tanulmányútra küldjük, akik így eltölthetnek pár hetet akár egy illatkészítőnél, akár dohányfeldolgozó üzemben.

◆ Hányan végzik önöknél ezt a munkát?

Nálunk nem egy ember, hanem egy panel vesz részt a dohány- és a gyártmányfejlesztések értékelésében. Három olyan fiatal kollégám van, akikkel közösen alkotjuk az úgynevezett A-panelt, amelynek az a feladata, hogy a beérkező dohányokat értékeli. A dohány kémiai összetevőiről rendelkezésre álló információk mellett a legfontosabb az érzékszervi bírálat, vagyis a degusztáció, amit rendszeresen végzünk. A világ minden tájáról, ahonnan vásárolunk dohányokat, mintákat kapunk és ezeket folyamatosan értékeljük. A panelnek női tagja is van, amit kimondottan fontosnak tartok, mert finomabb az ízlése, mint a férfiaknak. A négyes egyik tagja részt vesz a dohánytermelésben, feldolgozásban is. Ő a szolnoki fermentáló üzembe van kihelyezve, rengeteg dohánytípussal találkozik a magyar terméskből. Remélhetőleg sok értékes tapasztalatot gyűjt, és folytatja majd utána a dohányvásárlást is.

◆ Nem lehet könnyű kinevelni egy szakembert...

Természetesen ez egy hosszas tanulási folyamat, nem egyik napról a másikra történik. Az biztos, hogy nagy érvágás egy foglalkoztatónak, ha egy blender azt mondja, hogy mással szeretne foglalkozni. Nemzetközi szinten azért lehet találni jó szakembereket, hiszen a gyárbezárások miatt számos ember hagyta el a pályát. Ők szívesen ajánlják fel a tapasztalataikat. Olyanra is volt már példa a gyár életében, hogy amerikai szakértőt kértünk fel egy

adott blend összeállítására. Előfordul, hogy a nemzetközi illatbeszállító cégnek van szakértője, akivel közösen találjuk ki, hogy a mi dohányainkkal melyik illat harmonizál legjobban.

◆ Hogyan zajlik a dohány beszerzése?

Minden komponensnek megvannak a tradicionális szállító országai, minden cég ezekről a helyekről szerzi be az alapanyagokat. A mai cigaretták is tartalmaznak keleti dohányt, amit mi is leginkább Bulgáriából, Görögországból, Törökországból és Macedóniából szerzünk be. Létezik az úgynevezett ízt adó Virginia, ez magasabb nikotintartalmú, és ahogy a neve mutatja, aromásabb, markánsabb, kellemesebb füstű dohány. A legfőbb exportőre Brazília, Zimbabwe és az USA. Létezik töltő Virginia dohány is, amely habár önmagában is kellemes, de arra szolgál, hogy kitöltse a terméket. Ezt a környező országokban, ázsiai országokban, Olaszország Umbriai részén és Spanyolországban lehet beszerezni. Az itthon termelt Virginia dohány is általában ebbe a kategóriába esik. A töltő Burley dohány két fontos termelőországa Malawi és Mozambik. Argentína és Brazília pedig a keményebb, magasabb nikotintartal-

mú Burley hazája. A gyártásunkhoz szükséges dohányokat mi szerezzük be, és igyekszünk versenyképes termékeket előállítani belőlük.

◆ Hogyan bizonyosodnak meg róla, hogy a beszállítóktól érkező dohány megfelelő?

Mindig kapunk mintát egy adott évjáratból, egy adott osztályból érzékszervi ellenőrzésre. A dohánynak nem csak a minőségi osztálya számít, hatalmas különbségek vannak az alsó és felső törési övezetű levelek között nikotin- és cukortartalomban, szívási tulajdonságukban. Azokhoz az európai beszállítóinkhoz, akiktől nagyobb mennyiségben vásárolunk, el szoktunk menni a gyártásra is. A tengerentúli beszállítókhöz nem tudunk minden esetben elutazni, viszont olyan megbízható cégektől vásárolunk, amelyek a nemzetközi sztenderdeknek megfelelően dolgozzák fel a dohányt. A feldolgozási paraméterekről rendszeresen küldenek minőségi riportokat. A dohányból mestermintát kapunk, ehhez hasonlítjuk a beérkező tételt, amely ha nem megfelelő, reklamációval élünk.

◆ Hogyan lehet éveken át fenntartani egy adott receptúrát?

Egy cigarettakeverékben a dohányalapanyagok száma általában 20 (±5) körül alakul. Ez legalább 15-féle különböző típusú, különböző évjáratú, különböző törési övezetű, különböző fajtájú dohányösszetevőt jelent. A dohánynak, mint minden mezőgazdasági növénynek a minősége nagyban függ az adott év időjárásától. Fontos, hogy a dohánykeveréknek mindig csak kis részét (maximum 5%-át) cseréljük, hogy a fogyasztó számára a termék egyenletes minőségű maradjon. Magyarországi dohányból mindig legalább 3 évjáratunk van, ami elég ahhoz, hogy az évjárat különbségeket a magyar dohánykomponensben ki tudjuk egyenlíteni. A világpiacon is célzottan vásárolunk.

◆ Milyen blendek léteznek?

Ahhoz, hogy konzisztens dohánykeveréket kapjunk, legalább 15–25-féle komponenst kell használni egy blendben, ami ezeknek az összetevőknek a keverékét jelenti. A dohányon kívül a dohányipar használ még újra feldolgozott dohányt (dohányfólia), külön feldolgozott kocsányt és expandált dohányt is. Régebben léteztek tradicionális blendek és dohányok, amelyek csak egy-egy országra voltak jellemzők. Néhány helyen ezek még ma is fellelhetők. Magyarországon mára sajnos megszűntek azok a dohányfajták, amelyeket ide lehetett sorolni. Létezett itthon például Kerti dohány, ami természetes úton szárított, könnyű, jó ízű dohányfajta volt, és az akkori legnépszerűbb cigaretta keveréke 40%-ban ezt tartalmazta. A fogyasztói trendek változásával azonban ez a tradicionális dohánytípus teljesen háttérbe szorult, majd el is tűnt. Ma a legjellemzőbb az amerikai blend, ami zömében Virginia és kezelt Burley dohányból, 10%-ban pedig aromás keleti dohányból áll, magas arányban tartalmaz dohánnyóliát is és erősebben illatosított. Kínában és az angolszász országokban a 100%-os Virginia blend a meghatározó. Külön kategória volt régen a hagyományos európai blend, amelyben a keleti dohány részaránya 20% körüli volt és kezeletlen Burleyt is tartalmazott. A keleti országokban ma is fellelhetők a 100%-ban keleti dohányt tartalmazó, orient típusú cigaretták. Léteznek olyan specialitások is a világban, mint

például a szegfűszeges kretek. Létezik olyan blend is, amely csak sötét, nagylevelű dohányokból áll, amelyen nincsen semmilyen illatanyag, mégis markáns, jellegzetes íze van. Jellemzően Spanyolországban, Dél-Amerikában találni ilyet. Az illatok és a mesterséges aromák visszaszorulásával szakmailag lehetségesnek tartom, hogy előbb-utóbb vissza fognak jönni ezek a tradicionális dohányok, amelyeket mára elfelejtett a közízlés, és újra rácsodálkoznak majd a fogyasztók.

◆ Lehetséges egy bizonyos blendet teljesen lemásolni?

Dohányismeret nélkül elég nehéz volna. Az alapanyagok zömében jól behatárolhatók, hiszen a világgiacon mi is ugyanon vásárolunk, ahonnan a multik, és nagy specialitások nincsenek a dohány tekintetében. Ennek ellenére nem egyszerű valamit lekoppintani, hiszen a pác- és illatanyagok lényeges szerepet játszanak. Emellett a technológiában is lehetnek különbségek.

◆ Említette az illatokat. Ezek hogyan kerülnek a termékbe?

A dohány vágása előtt van egy technológiai pácolás, amely elsősorban a nedvesség megtartására és a penészedés megállítására irányul. Ebben is lehetnek aromás összetevők, pl. csokoládé, izocukor. A dohány vágását követően pedig illatosító hengerben visszük fel a fedőillatokat. A gyártásnak ez a része különösen szabályozott, csak engedélyezett anyagokat használhatunk, ezek listája pedig egyre szűkül.

◆ Változik a fogyasztók ízlése is?

Igen, folyamatosan változik. Európában a változás fő oka az adóemelésekben kereshető. Egyre több fogyasztó nem tudja megengedni magának a drágább terméket és vált lefelé. Cigarettről dohányfogyasztásra, alternatív termékekre térnek át. Trend volt az elmúlt években a könnyebb cigaretták felé fordulás. Ezzel párhuzamosan a dohányipar is próbálta a legdrágább alapanyag, a dohány mennyiségét csökkenteni a termékben. Míg az ötvenes években 40 mg is volt a kátránytartalom, ma maximum 10 mg. Az ultralight, 1 mg-os szegmens termékeiben kb. 30%-kal kevesebb dohány van, mint egy teljes ízű cigarettában. Ezt az expandált dohány használatával érik el a gyártók. Az adalékmentes cigaretták felé fordulás is benne van a köztudatban, részben az Európai Unió dohánytermék direktívája miatt. Az adalékmentes termékek térnyerése a keverékképzésben is visszahozhat valamit a múltból, hiszen adalékok nélkül sokkal jobban oda kell figyelni a termékbe kerülő dohány minőségére.

◆ Milyen a magyar ízlésvilág?

Adódóan abból, hogy nálunk a szénszűrős cigaretták terjedtek el, és volt olyan időszak, amikor ezek uralták a hazai piac 70%-át, a magyar fogyasztók inkább a letompított ízeket kedvelik, a markánsabb, erősebb cigarettákat kevésbé fogadták el. Természetesen a hazai trendeket nem kizárólag a termék jellemzői határozzák meg, hanem az árak, a marketing és egyéb körülmények is.

GYARMATI PETRA

CONTINENTAL DOHÁNYIPARI ZRT. HIRDETÉSE